

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 31.

Sreda, 19. aprila 1933.

Leto VIII.

Varujmo svoje organizacije in utrjujmo jih!

Delavstvo še mnogo premalo ceni svoje organizacije, dasi bi bilo po dogodkih, ki jih je improvizirala reakcija, to predvsem potrebno.

Marks je rekel:

»Izpočetka se delavci bore posamezno vsak zase, potem delavci ene tovarne, potem ene stroke v istem kraju proti svojim izkoriščevalcem. Včasih napadajo tudi stroje in žele, da se povrnejo v staro stanje združnih pomočnikov. Toda vedno več sporov nastaja med posameznimi delavci in delodajalci v obliki sporov med dvema razredoma. Delavci ustanavljajo strokovne organizacije, trajna združenja za to borbo. Rezultat teh borb je ustvarjanje vedno večjih delavskih edinic. Proletariat se formira kot razred in postaja politična stranka, ki se bori za politično oblast.«

Tako razlaga Marks logični razvoj delavskega gibanja v sedanjem gospodarskem sistemu. Marks povdarja v svoji izjavi edinstvo, ki postaja večje in močnejše, dokler si osvoji politično moč.

Danes delavsko edinstvo še ni dovolj velika politična moč, zato je reakcija lahko močnejša, da delavsko gibanje na zunaj ovira. Ne more pa streti vzrokov tega gibanja, noče jih celo odpraviti, ker meni, da bo z brutalno silo zatrla vse one, ki iz opravičenih in moralno utemeljenih vzrokov zahtevajo pravičnost v človeški družbi. To je pa nemogoče, ker nobena krivica ne more biti večna.

Igrača je reakciji proklamirati, da bo črtala besedo »marksizem« iz besednjaka. Nikdar in nikoli pa ne bo črtala dejstva, da je marksizem tako ukoreninjen v človeškem rodu zaradi nastajajočih razmer in bo vedno iznova buknil na dan s tem večjo silo, čim bolj ga bo reakcija zatirala. Teror je najboljša gnojilo za rast delavske zavesti in njenega gibanja.

Vse te stvari si moramo prav dobro zapomniti in uvaževati logična izvajanja Karla Marksa. Delavstvo se bolj in bolj združuje in čim je dovolj združeno, je ni reakcije, ki bi mu iztrgala politično moč.

Ni treba o tem širokega modrovanja. Naučiti se moramo iz današnjega pojava reakcije samo to, da utrjujemo svoje organizacije in da ne trpimo v njih nikakršnih razdirajočih pojavov, ker je edinstvo edini spas. Delavsko gibanje je idejno danes že močno, ni pa še politično dovolj močno, da bi se uprlo politični premoči reakcije.

To moč dobi delavstvo v nadaljnjem zedinjevanju, v izpopolnitvi svojih organizacij, ki bodo slonele na absolutnem edinstvu.

Preskrba dela na Švedskem.

Boj delavske vlade proti brezposelnosti.

(IGB) Švedska vlada je predložila državnemu zboru obsežen načrt v svrhu pobijanja nezaposlenosti. V ta namen zahteva vlada 160 milijonov kron za izvedbo različnih javnih del. Vlada računa, da zaposli pri teh delih 90.000 delavcev direktno in indirektno. Sedanja javna dela, ki se izvršujejo po netarifnih mezdah, se ukinejo. Po no-

Tragedija revirjev TPD.

Revirji, dne 12. aprila 1933.

Napovedane redukcije rudarjev v revirjih Trboveljske premogokopne družbe so razbičale živce rudarjev, njih žena in otrok do skrajnosti. Mrkih obrazov hodijo rudarji zadnje dni, kakor bi hotel eden od drugega zvedeti: ali boš ti ali bom jaz? Žene so vse objokane, njih oči krvavo obrobline vsled neprespanih noči. Težka skrb jih muči: ali ne bo morda njen mož prišel to pot na vrsto. Plazijo se po cestah kot v omotici. Še celo otroci so kakor brez življenja od strahu, ali ne bo morda ata na listi. Vsa beda in lakota je naenkrat pozabljena in nič drugega se ne sliši kakor o redukcijah: v Zagorju jih bo 166, v Hrastniku 133 in Trbovljah 100.

Približal se je nesrečni 15. april, katerega dne naj bo toliko stotin pridnih delavcev, ki niso ničesar drugega zagrešili, kakor to, da so celo svoje življenje ne samo trdo delali, temveč tudi žrtvovali svoje zdravje in svoje življenje. Za svojo pridnost in poštenost naj bodo obsojeni, da sami s slabokrvno ženo in z jetičnimi otroci gredo na cesto, v brezdelje, lakoto in obup.

Revirji, dne 13. aprila 1933.

Da bi množica nestrpno na obsodbo čakajočih čimprej izvedela za razsodbo, jo je družba milostno celo dva dni predčasno razglasila. Dne 13. aprila se je ljudem obsodba

prečitela na eni tretjini. Po bliskovito se je ta novica potem razširila po rudarskih hišah. Žene, moške in otroci so drli v čakalnico ter z obupnim glasom vpraševali, ali je naš ata tudi reduciran? In če je službojoči inženjer izjavil, da je tudi on na listi, takrat je bruhnila žena-mati s 3 morda 9 nedolžnimi otroci v jok. Kakor obstreljena zver je potem opotekaje hitela skozi naselje glasno vprijoč: Kam le naj grem, kaj bom z otroci? Otroci, ki je zvedel, da je njegov ata reduciran, je jokaje tekkel materi nasproti, obupno kričeč: »Mama, mama, naš ata je tudi reduciran!« Mati in otrok sta padla drug drugemu okrog vratu in se dušila v jok. Možem pa so se krčile pesti in molče so vzeli njih plačilo — obsodbo na znanje.

Grozen dan je bil 13. april za stotine in tisoče. Za prizadete njih odpust ni navadna delovna odpoved, temveč prava katastrofa. Zakaj vsakdo danes ve, da čeprav je že sedaj pri delu stradal, je imel vsaj stanovanje in kurjavo, a sedaj pa ne bo enega ne drugega. Vsak se zaveda, da pomeni izguba dela najtežje kar se delavcu sploh zgodi more. Kje bo delo dobil, ko ga ni nikjer dobiti? S čim bo svojo družino preživljal? To je tisto strašno, kar tira človeka v obup.

In zvečer je bilo pri rodbinah reduciranih kakor v mrtvašnicah. Zunaj je bril oster veter.

Borba fašizmu.

Resolucija eksekutive socialistične internacionale.

Živela mednarodna socialistična solidarnost!

V znaku terorja je pričelo v Nemčiji gospodariti Hitlerjevo ministrstvo. Ducati mrtvih, stotine ranjenih, mučenih in preganjanih, so prvi rezultati »preporoda nacije«. Napadajo ljudi, ki se ne morejo braniti, in celo one, ki se v političnem življenju sploh ne udeležujejo, kar se stalno ponavlja, antisemitizem v svojih najodurnejših oblikah se zopet pojavlja.

Ječe so prenapolnjene, grade se koncentracijska taborišča za ujetnike kakor za časa vojne, javno se osvaja princip dvojne pravice. Novi oblastniki so predvsem zaprli na stotine komunističnih voditeljev obtožujoč jih z ostro lažljivo obtožbo, da so pospeševali požig državnega zbora. Proti domovom strokovnih organizacij, proti delavskemu tisku, proti vsem ustanovam, ki so jih ustanovili delavci, so naskočili na vandalski način. Pravice delavskih organizacij so izven zakona. — Sistematsko se za-

branjuje vse delavske organizacije druga za drugo.

Hitlerjeva vlada je več kot sto komunističnim in socialističnim poslancom prepredila vstop v državni zbor na ta način, da jih je pahnila v ječe in jim grozila s terorjem. Vsem komunističnim volilcem, katerih je skoraj pet milijonov, so odvzeli njih mandatarje. Že s temi dejstvi je storjeno nasilje nad pravnimi osnovami demokratičnega parlamentarizma.

Državni zbor je z zakonom dal pooblastilo teroristom na državnem krmilu, da imajo svobodne roke. Vse možnosti predstavljanja interesov delavstva, vsa svoboda naroda morajo ostati trajno poškodovani.

Mi obtožujemo! Mi bomo neumnomo apelirali na zavest civiliziranega sveta proti neizrečno sramotnim dejanjem, ki jih oblastvo Nemčije vsak dan vrši.

Avstrijci niso za priključitev k Nemčiji. Hitler je izvedel v Nemčiji popolno centralizacijo s tem, da je imenoval za posamezne dežele komisarje. Nemški listi ne smejo pisati o centralizaciji, ali je narod zadovoljen ali ne. Nemčija je s tem postala velika Prusija. Avstrijci so pa še vedno tako samoljubni, da si ne žele absolutnega pruskega režima in odklanjajo priključitev.

Tudi major Pabst in grof Starhemberg, voditelja avstrijskih fašistov, sta bila v Rimu. Pabst je izjavil, da je fašizem v Avstriji brez njega nemogoč.

Francoski politik Herriot bo dne 23. t. m. prispel v Zedinjene države in ostane tam do 29. t. m.

Ne podlegajmo iluzijam!

Reakcija, ki jo doživlja srednja Evropa, je marsikomu zmešala glavo, da obupava, dasi je reakcija v razvoju kapitalističnega gospodarstva bila povsem logična posledica. Reakcije ni zakrivila razcepljenost proletarijata sama, pač pa je kapitalizem porabil ugodno priliko in usvaja reakcionarne sisteme lažje, ker delavstvo ni enotno in njegovo gibanje še ni na primerni stopnji razvoja. Kapitalizmu je šlo za gospodstvo in to gospodstvo si danes osvaja. V gospodarskih sistemih so pa že od nekaj nastopale reakcije, ki so končno le podlegle novim svetovnim nazorom.

Sedanje reakcije torej ni zakrivila delavske gibanje, ampak razvoj, sile na eni in drugi strani. Reakcija bi bila prišla pa naj bi imelo delavsko gibanje to ali ono taktiko, ker jo zahteva kapitalistični gospodarski sistem, da se za nekaj časa otrese nasprotnikov.

Popolnoma napačno pa je mnenje, da se da socialne oziroma življenjske pogoje izvojevati in osvojiti s politiko, ki jo vodijo krščanski ali takozvani nacionalni socialisti. S tako politiko je še slabše. Današnja družba sicer daje milostne koncesije, dokler ji ne škodujejo, čim pa te koncesije posejajo v vitalni gospodarski njih interes, se upro. In delavske zahteve ne morejo dalje, pač pa se začne ob enem reakcionarna borba proti že danim koncesijam. Politika revizionizma je torej v bistvu varanje, ki ne more nikdar izvojevati resnejših zahtev delavstva, ker se ne naslanja na politično moč. Poleg tega pa vzgaja ta politika koritarstvo na debelo, protekcionizem do ogabnosti, kakor prav opažamo pri reakciji v Nemčiji. Vse to ubija moralo, čut časti, samostojnost in vsakršno zavest glede splošnih človeških interesov, ki je zahteva socializem.

Ne odklanjamo s tem v splošnem borbe za politične in socialne pravice, to je udeleževanja v politiki, ker je utemeljena. Toda naloga delavskega gibanja je večja in važnejša. Zarditega je podlaga delavskemu gibanju novi svetovni nazor in na tem more in sme sloneti.

Meščansko časopisje piše danes, da delavsko gibanje »razpada«. In mnogo jih je, ki to verujejo ter dele modre nauke o »slabi« taktiki itd., kako bi se bilo moralo delavsko gibanje vesti in da mora izbrati novo taktiko. To je seveda teoretično vprašanje.

Kaj nas to uči?

To nas uči, da obupavamo in da nismo dovolj trdni, ne prepričani, ter da ne zaupamo v delavsko stvar, dasi prav dobro vemo, da reakcija razmer ni izpremenila ter da so pogoji za delavsko gibanje še bolj podani kakor prej.

Neresnično je torej, da bi se zavedni delavci vdajali resignaciji, da bi obupavali, verovali varljivim besedam o uničenju delavskega gibanja. Ti namreč vedo, da bo prav ta reakcija vlila delavskemu gibanju novega poguma in temljitosti ter neomajano zvesto do idealov in končnega cilja. L.

Zadnji Mussolinijev načrt je, kakor poročajo, restavracija Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem. Med številnimi načrti, ki jih širi meščansko časopisje, je tudi ta, vendar je pa že starejšega izvora. Italija bi rada, imela bolj zanesljivo oporo v Srednji Evropi.

Valentino Pittoni umri

Iz Dunaja je prišla vest, da je Valentino Pittoni, nekdanji vodja tržaškega in primorskega socialističnega delavstva pretekli teden po dolgi in mučni bolezni preminul.

Sodrug v dravski banovini so pokojnega sodruga poznali le v kolikor so zasledovali delovanje avstrijskega parlamenta pred vojno. Poznajo ga pa za gotovo vsi Tržičani in Primorci, ki žive v Jugoslaviji, ker ni bilo delavca in meščana v Trstu in daljni okolici, ki bi osebno in imensko ne poznal tega agilnega, sposobnega in poštenega voditelja italijanske socialistične stranke v bivši Avstriji. Zlasti smo ga poznali mi slovenski socialisti iz Primorja, ki smo mnoga leta sodelovali ob njegovi strani, opazovali njegove vrline kot človeka in kot politika ter se od njega marsikaj naučili.

Sodr. Pittoni, ki se je rodil na meji stare Avstrije v Krminu (Furlanija), se je v mladih letih pridružil delavskemu gibanju v Trstu in je že za časa pokojnega voditelja K. Učekarja igral veliko vlogo. Prvo mesto v stranki je zavzel za časa generalne stavke v Trstu, ki se je vršila februarja 1902.

Eno prvih njegovih vidnih del je bila ustanovitev »Delavskih konzumnih zadrug«, ki so se razvile v mogočno združeno organizacijo, katera je bila naš ponos in s katerimi se na žalost še danes ponaša italijanski fašizem, kateri je te zadruge oropal delavstvu.

Drugi njegov napor je bila ustanovitev velikega delavskega dnevnika »Il Lavoratore«, ki je začel izhajati kot dnevnik v začetku leta 1907, katerega ravnatelj je bil Pittoni sam. Leta 1907 je bil izvoljen za državnega poslanca in je igral odlično vlogo v socialističnem parlamentarnem klubu v parlamentu in v delegacijah.

Nam slovenskim socialistom in Slovencem sploh je bil zelo naklonjen. Tudi podržavljenje učnih moči in šol sv. Cirila in Metoda v Trstu je zelo podpiral. Bil je neizprosni sovražnik italijanskih šovinistov (bivše liberalne stranke) in zelo dostopen za razumevanje potreb Slovencev v Trstu, radi česar so ga italijanski nacionalisti strahovito napadali, ne samo v Trstu, temveč po celi Italiji.

Po vojni je deloval nekoliko časa v Trstu in v Milanu ter se je po nastopu fašizma preselil na Dunaj, kjer mu je bilo poverjeno mesto upravitelja tiskarne »Vorwärts« in »Arbeiter Zeitung«, kjer je deloval do smrti. Živel je ločeno od svojih ljubljenskih otrok — kot begunec.

S sodrugom Pittonijem je legel v grob mož visokega obzorja, mož, ki je vse življenje žrtvoval delavski stvari, ki ni iskal ne osebnih koristi, ne časti.

Slava spominu sodruga Pittonija!

Konferenca železniških delavcev v Zagrebu

(USZJ) Dne 3. avgusta 1930 so zadnjič zborovali delavci in profesionisti z vseli prog državnih železnic. Zbrali so se na delavski konferenci v Celju, da zavzamejo stališče napram tedaj uveljavljenemu delavskemu pravilniku ter da istočasno sestavijo svoje zahteve z ozirom na izredno težak položaj delavstva.

Tri leta so pretekla od te konference in v tej dobi se je položaj izredno spremenil v škodo delavstva!

Stotine in stotine delavcev je izgubilo svojo stalnost. Stotine in stotine jih je bilo v tem času reduciranih.

Prav posebno so bili poslabšani predpisi o starostnem zavarovanju.

Val redukcij je zajel zadnji dve leti prav vse delavske kategorije. Brezplačni dopusti so zavladali po vseh progah; tem pa se je še pridružila redukcija plač. Mesečni zaslužek po Din 300.— do Din 400.— je bil običajen pri tisočih progovnih delavcev, kateri so preživeli sedaj gotovo najhujšo in najtežjo zimo.

Po poluradnih vesteh stojimo pred uveljavljenjem novega delavskega pravilnika, pred uveljavljenjem novele k zakonu o državnem prometnem oseboju.

Da opozorimo vse merodajne faktorje in vso javnost na obupne razmere, v katerih danes živi de-

lavce, da zahtevamo od merodajnih najne odpomoči in zaščite, zato sklicujemo za

nedeljo, dne 23. aprila 1933, v Zagreb državno delavsko konferenco, ki se bo vršila v dvorani Delavske zbornice, Haulikova ulica 10-II., točno ob pol 9. uri dopoldne.

Na to konferenco bomo povabili vse merodajne instance ter predložili skrbno izdelan memorandum o položaju delavstva.

Vaša dolžnost, sodrug delavci in profesionisti iz vseh podružnic je, da pošljete na to konferenco svojega delegata!

Sodrug delavci in profesionisti! — Odločali bodete sami o svoji usodi! Kujte si bodočnost, preskrbite Vaše družine! Vaša manifestacija za pridobitev pravic za boljšo bodočnost mora biti odločna in mogočna! Naj čuje Vaš glas vsa javnost!

Zahtevajte eksistenčni minimum!

Zahtevajte osemurni delavnik!

Zahtevajte preskrbo za starost in onemoglost!

Zahtevajte stalnost in avtomatično napredovanje.

Zahtevajte izvajanje zakona o zaščiti delavcev ter delavske zaupnike.

Zahtevajte neokrnjeno koalicijsko svobodo!

Borba za demokracijo na čehoslovaškem.

Čehoslovaške politične stranke meščanske že dolgo časa vodijo notranjo borbo za hegemonijo v državi. Pomembni sta zlasti dve skupini: ena, ki hoče zvezo med meščanskimi strankami, in ena, ki hoče nekakšno nacionalno koncentracijo. Prva smer hoče izločiti predvsem socialne demokrate od sodelovanja v večini, druga pa vse nemške stranke in poslance, torej tudi nemške socialne demokrate, od katerih je sedaj dr. Czech minister socialnega skrbstva.

Čehoslovaška vlada je doslej odločno nastopala proti fašizmu obeh narodnosti in prav te dni se posvetuje, da razpusti nemško fašistično stranko, ki je pričela mirno prebivalstvo silno vznemirjati z raznimi akcijami.

Čehoslovaška država je močno industrijska država. Delavska socialnodemokratska stranka ima skoraj po vseh korporacijah znaten vpliv in morda je to najvažnejša opora demokracije, ki se ji doslej nihče ni upal upirati. Meščanske stranke pa imajo enako bolezen kakor povsod — hegemonija pripada njim. Zato je verjetno, da bodo ruvale dalje ter stem pospeševale nemški in češki fašizem, ki mora končno privedi do notranjih trenj, ki bodo razvoju jako škodovala.

Romanje reakcionarnih politikov v Rim se je tako pomnožilo, da zbuja sum, da gre za važne stvari. Mogoče je dvojje. K Mussoliniju hodijo ti politiki po navsete, kako bi si lažje zasigurali uspehi v svojih kapitalistično-monarhističnih nakanah in v koliko smejo računati z Mussolinijevo moralno pomočjo v mednarodni politiki. V Vatikanu pa zopet iščejo sporazuma, da bi jim ta ne delal ovir in obljublajo, da so pripravljene skleniti z Vatikanom čim ugodnejše konkordate, proti katerim Vatikan ne bo ugovarjal in jih ne oviral v načrtih. Tako dobi Vatikan ugoden konkordat, novi režimi na dobre zaveznike v Mussoliniju in Vatikanu. Ne enemu ne drugemu ne gre resnično za izpremembo današnjih razmer, ampak samo za — politično oblast. Zato se ne smemo čuditi niti ne smemo biti presenečeni, da ima delavstvo v sedanjih borbi silno težko nalogo, ki jo bo izvršilo le v edinstvu. Tudi nasprotniki se združujejo. Nas je pa več; zakaj bi se mi ne združili tako tesno!

Drugo obletnico španske republike so proslavili v Španiji dne 14. t. m. z otvoritvijo novih šol.

Spomladansko blago

kupite dobro in po ceni samo v

J. Trpinovem bazarju

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

28

»Ne gre za to, Ivan Filipovič. Ne sprejmejo, razumite vendar! Pesmi, govore, ne odgovarjajo ritmu epohe.«

»Ah, to je nezaslišano,« se je znejevoljil Ivan Filipovič. »V tej pesmi ni ritma? Meša se jim v glavi! Ni ritma, ko vendar iz rane mladosti tako globoko občutim naravo? In oblaček mi govori in osliček... Zakaj, cenjeni sodrug, odklanjajo? Naj vendar povedo! Saj se vendar ne more človeka brez vzroka prezirati. Naj bi vsaj nekaj sprejeli.«

Dva dolga meseca sem potrpežljivo prenašal pesnikovo vsiljivost. Dva dolga meseca sem prenašal, nervozen in bolan človek, ki je v vojni pretrpel zastrupljenje s plinom, obleganje Ivana Filipoviča, in to samo iz spoštovanja za njegovo kmečko pokolenje. Ali po dveh mesecih sem imel dovolj.

In ko mi je končno Ivan Filipovič prinesel obsežno epično pesnitev ali je bila (hudič se naj spozna) morda balada, sem končno veljavno naredil konec.

»Aha« sem rekel »najbrž pesmica?«

»Pesmica« je dobrosrčno potrdil Ivan Filipovič. »Posrečila se mi je pesmica... Dva dni sem jo pisal. Kakor pribit.«

»Kako to?«

»Ne vem, cenjeni sodrug. Navdihnenje... Pisal sem in pisal. Kakor da je nekdo vodil mojo roko. Inspiracija...«

»Inspiracija,« sem rekel. »Verze pišeš. Delal bi rajši. Sodrug, razumeš? Če bi ti, bratec, tako v sončni vročini lomil kamenje, takoj bi bil...«

Ivan Filipovič je od veselja zatulil. »Dajte mi dela,« je rekel. »Če imate kakšno delo, takoj mi ga dajte. Prosim in moledujem vas za to. Pomanjkanje me trpinči že dovolj dolgo. Dve leti se že mučim brez dela. Za vsako delo vam bom hvaležen...«

»Kako to,« sem rekel. »In pesnikovanje?«

»Hudič ga vzami,« je mrmral Ivan Filipovič. »Človek mora jesti. Pesnikovanje... Ne samo s pesnikovanjem, z vsem, cenjeni sodrug, bi bil sporazumen...«

Zelo energično me je Ivan Filipovič prosil, da mu posodim tri rublje. Dal sem mu jih in odšel je.

In teden pozneje sem mu našel mesto za urednikovega pomočnika. Opustil je pisanje verzov.

In sedaj se potika pri meni neki prejšnji tobačni delavec — pesnik tovarne.

Kaj sem mar posredovalec dela? Kaj?

Ali si že dobil novega naročnika za »Delavsko politiko«, smatraj to za dolžnost!

Doma in po svetu.

Na washingtonsko konferenco, kamor pojdeti Macdonald in Herriot, bo povabljena tudi mala antanta. Predsednik Roosevelt je izjavil, da se smejo udeležiti konference tudi male države.

Prvi maj v Avstriji. Praznovanje socialističnega 1. maja bi avstrijska vlada na vsak način rada preprečila. Ker bi pa enostavna prepoved najbrž ne imela uspeha, si je izmislila duhovit »trik«. Prvi maj bo proglašila za državni praznik, ki ga bodo morale vse javne ustanove praznovati, tudi vojaštvo. Da bi se preprečilo tradicionalen prvomajski obhod socializma po Ringu, bodo tam priredili defiliranje vseh vojaških edinic v orožju pred predstavniki vlade. Tako bodo torej s krvjo priborjeni socialistični Prvi maj v Nemčiji in Avstriji praznovali nacionalisti kot praznik »nacionalnega dela«. Sicer bi ga najraje popolnoma odpravil, a je že preveč vkoreninjen med nemškim delavstvom, bolj kakor med kristjani Božič.

Avstrijska socialna demokracija vodi težak boj. Meščansko časopisje širi razne vesti o odstopu dr. Bauerja, dr. Rennerja in Danneberga. Te vesti imajo namen, škodovati delavskemu gibanju. Mi namreč prav dobro vemo, da bo socialnodemokratska stranka že sama storila, kar je najprimernejše. Slepo udala se pa ne bo reakciji.

O delavskem gibanju iz Nemčije nimamo skoraj nobenih vesti. Kljub temu, da je vsa poročevalska služba v Nemčiji ukinjena, se vendar gibljejo tako strokovne organizacije kakor tudi politično delujoči sodruzi. Bajke o popolnem razpadu delavskega gibanja so prav tako neresnične, kakor so bile še vedno. Reakcionarci naj se spomnijo na polom — Napoleona.

Nemška socialna demokracija se ne odzove pozivu fašistične vlade, da naj se preosnujejo organizacije v duhu nove zakonodaje tutorstva. Stranka bo delovala torej ilegalno kakor ob Bismarckovem izjemnem zakonu.

Praznik dela. Prvi maj bo v Nemčiji praznik dela, ki ga odreja vlada. Protektor te slavnosti bo predsednik Hindenburg. Nemška vlada je proglašila prvi maj za praznik pod pritiskom morale, to je, ker ve, da delavstvo ta dan manifestira za svoje pravice. Hitler in Hindenburg ta dan ne bosta manifestirala za delavske pravice, delavstvo pa bo, ker ima dovolj povoda.

Nemški komunistični poslanec se je v zaporu obesil? Komunistični poslanec Albert Janka, ki je bil šele 26 let star, se je v zaporu v Plauen obesil. Zakaj in kaj ga je v to prisililo, poročilo ne pove.

Profesor Einstein je bil imenovan za vseučilišnega profesorja v Parizu. Profesor je bil v Ameriki. Ko se je vračal v Nemčijo, so ga jeli zasledovati. Zato se ni vrnil v Nemčijo.

Proces proti angleškim inženjerjem v Rusiji. Enajst angleških inženjerjev v sovjetski industriji je ruska policija obtožila sabotaže in špijonstva. Dne 12. t. m. je pričela obravnava proti njim v Moskvi pred izrednim sodiščem. Obravnava bo trajala več dni in ji prisostvujejo tudi zastopniki angleškega poslaništva. Zaradi te obtožbe je prišlo med Anglijo in Rusijo do ostrega konflikta. V angleški zbornici je bil sprejet predlog, da sme vlada vsak čas prepovedati uvoz ruskega blaga. Vlada je izjavila, da se bo tega pooblastila poslužila le v skrajnem slučaju, če ne bi dosegla, da pridejo obtoženci pred nepristransko sodišče. Angleško poslanstvo v Rusiji poroča, da so inženjerja Cushman hoteli podkupiti neki agenti, dalje, da je neka ženska nagovarjala inženjerja Monkhousea k protisovjetskemu delovanju. — Naj bo že kakor hoče, nedvomno je, da so inženjerji naselili vsaj provokacijam, če že niso po svoji naravi zakrivali nelojalnosti napram režimu. Tega namreč tudi Angleži ne taje.

Zbirajte za tisk. sklad!

Čehoslovaški senator Anton Jarolim umrl. V torek, dne 11. aprila t. l. je umrl v Graupnu pri Toplicah na Čehoslovaškem socialno demokratični senator Anton Jarolim. Jarolim je bil rojen 30. oktobra 1869 v Buštehradu ter se je že kot mladenič živo udeleževal v socialnodemokratični stranki. Največ zaslug si je pridobil za rudarsko organizacijo v severni Češki. Jarolim je bil organizator avstrijske rudarske zveze v Turnu, kateri so bile priključene tudi podružnice po naših krajih in je napravil več agitacijskih potovanj po teh podružnicah. Jarolim je bil resen in trezen delavec in je vžival splošni ugled.

Demokracija ali diktatura?

Napisal V. M. Citrine, predsednik mednarodne strokovne zveze.

Spričo naglega razvoja političnih dogodkov v tuzemstvu in inozemstvu se je delavski svet britske strokovne zveze in britske delavske stranke iznova izrekel z vso odločnostjo proti vsakršni diktaturi, proti terorju, nasilstvu in ropu svobode ter se izjavil za principe demokracije, katere pospeševati in braniti je dolžnost organiziranega delavskega razreda.

Reakcija je na celi črti pričela najostrejši boj proti političnim in gospodarskim organizacijam delavskega razreda. Danes doživljamo višek tega jurišanja proti organiziranemu delavskemu razredu. Ni skoraj nikakršnega dvoma, da je zaradi naraščajoče politične in gospodarske moči delavskega razreda bila reakcija alarmirana, da si je sestavila enoten obsežen načrt, kako naj uniči parlamentarne pridobitve demokracije in odpravi demokratska gibanja z neobzirno diktaturo.

Resna napaka bi bila, če bi mislili, da je Hitlerjevo gibanje v Nemčiji izolirani pojav v velikem boju proti parlamentarizmu in za zopetno obnovitev gospodstva kapitalistov v vseh področjih. To je pravi zmisel odprave svobode govora, tiska in zborovanja, kakor tudi odprava neodvisnosti političnih in gospodarskih organizacij.

V prepričanju, da se reakcija ne da pobijati z metodami diktature, je skupni delavski svet predlog komunistične stranke in neodvisne delavske stranke v svrhu ustvaritve »enotne fronte« proti fašizmu odklonil. Komunisti zahtevajo kot predpogoj za ustanovitev enotne fronte sprejem njihovega celotnega programa. Ob stavljenju tega predloga so pa močno opsovali delavsko stranko in socialistično internacionalo. Izjavljajo v Veliki Britaniji kakor v drugih deželah z vso jasnostjo, da naj bi bila enotna fronta le prehodna zveza za časa sedanje stiske. S tem si torej pridržujejo pravico, da poljubno zopet lahko začno svoje napade na strokovne organizacije in delavske stranke, kadar bi se jim zdelo primerno. Edinstvo pod temi pogoji je seveda nemogoče!

One, ki bi utegnili misliti, da so predlogi komunistov poštena ponudba za skupno delo in ne le »strankarskopolitični maneverski«, bi rad opozorili na to, da so komunisti za razcepitev med organiziranim delavstvom odgovorni. Komunisti so neprestano napadali strokovne organizacije in socialistične stranke ter poizkušali porušiti zaupanje delavcev v njih organizacijo, v parlamentarno akcijo in v uresničenje socializma mirnim potom.

Komunizem ima — kakor fašizem — diktaturo za temelj. V izvajanju diktature so komunisti dokazali, da odklanjajo demokratske principe, za katere se bore strokovne organizacije in socialistične stranke. Ta dejstva so za nas nacionalno in internacionalno merodajna!

Ta članek objavljamo, ker je aktualen za delavsko gibanje. Vemo pa, da je stališče pisca članka umer-

jena na sedanje razmere in globoko ukoreninjeno angleško demokracijo. Jasno je pa tudi, da reakcionarna diktatura ne spoštuje ne ustave ne zakonov in je veliko vprašanje, kako se bo razvijala taktika delavske-

ga in socialističnega gibanja sploh v poznejših dobah, če se kapitalistični sloji ne povrnejo k »politični morali«. Zakaj morala prevelikih krivic je — zmaga. Krivci so pa teroristi, ki delijo krivice. Op. ur.

Hitlerjanstvo in marksistično delavstvo.

Doslednost naših rodoljubov. — Nekoliko odgovora Mariborskemu »Večerniku«.

Mariborski »Večernik« je zadnje dni posvetil kar dva uvodna članka našemu marksističnemu delavstvu. V teh člankih skuša prikazati, da se marksistično delavstvo ogreva za hitlerjanstvo in fašizem. Tudi irendentistična propaganda, ki oznanja skorajšnje odcepitev Maribora od Jugoslavije, je baje močno zajela naše delavstvo.

Člankar pomiluje socialiste, ki so in še izdajajo nemški delavski list »Volksstimme«, češ, da so s tem samo pripravljali pobeg našega delavstva v nemško-nacionalni tabor. Mi bi se s temi članki ne bavili, če bi ne bilo v njih nakopičenega toliko hinavskega zavijanja. Konstatirati hočemo kot odgovor na te izpade proti delavstvu le nekaj dejstev.

Predvsem ugotavljamo, da se je organizirano delavstvo vedno zavedalo svojih dolžnosti do naše države, katero je to delavstvo pomagalo graditi.

Domovina našega naroda je tudi domovina našega delavstva pravi »Večernik«.

Da, tako bi moralo biti. Žal pa »Večernik« pri tem nič ne omenja, kako se godi našemu delavstvu in kakšne so mezde po tovarnah, pa bodisi da so lastniki tovarn domačini, tuje ali pa da je podjetje nacionalizirano. Ako bi se člankar »Večernika« nekoliko bolj pečal s temi vprašanji, bi gotovo prišel do poraznih zaključkov, ki bi pokazali, da se baš gotovi podjetniki, ki imajo nacionalizem in jugoslovanstvo vedno na jeziku, najbolj odlikujejo v tem, da plačujejo našemu delavstvu najnižje mezde. Priporočamo člankarju, da točno prečita štev. 30 našega lista, kjer bo lahko ugotovil, da n. pr. g. Pogačnik v Rušah plačuje po Din 1.75 mezde na uro. Ali niso baš ti rodoljubi pozabili na to, da ima tudi delavstvo v tej državi pravico do človeka dostojnega življenja.

Delavstvo naj se iztrezni in vrne v okrilje svojega naroda, tako pravi dalje »Večernik«.

Organizirano delavstvo je pokazalo svojo zavednost in narodni čut takrat, ko je marsikateri rodoljub, ki je danes nad stoodstotnik nacionalist, zatajil, bodisi radi mastne službe ali pa »kšefta«, svojo narodnost. Kdo se ne spominja one dobe, ko so gotovi gospodje, in sicer Slovenci, ki so slučajno zavzemali odlična mesta v bivši Avstriji, kričali nad našim delavstvom »Amtssprache ist deutsch«, da ne omenjamo žalostne vloge številnih slovenskih oficirjev v kajzerjevi armadi itd.

Mnogo izmed teh žalostnih junakov se danes trka na prsa in roti, da so nacionalisti, in sicer prvega razreda. Našemu delavstvu pa se zopet očita nacionalno brezbriznost in nemčurstvo.

Člankar »Večernika« naj vendar pojasni, katero izmed nacionalnih društev, ki so obstojala za časa bivše Avstrije, je takrat izpovedal tako jasno svojo narodno pripadnost, kot je to storila bivša socialistična stranka, ki je na konferenci v Tivoli leta 1909 na svojo rdečo zastavo zapisala ime »Jugoslavija«.

Kje ste bili nacionalni moralisti takrat, ko je »Schulverein« germaniziral naše delavstvo. Zakaj niste takrat pokazali svojega junaštva in priborili n. pr. mariborskemu delavstvu slovenskega pouka v šolah.

Danes se isti proces dogaja nad slovenskim življenjem v Italiji in na Koroškem. In zopet je tam ostal preprosti narod brez vsake opore s strani slovenske inteligence, ki je morala deloma emigrirati, velik del

taiste pa je prostovoljno zapustil svoj domači kraj.

Kaj mislite gospod člankar, ali ne bodo Vaši nasledniki čez desetletja ravnatoko zmerjali sinove in hčere tega nesrečnega dela našega naroda, ki ga danes fašisti po sili potujčujejo, z nacionalnimi brezbrizneži itd., kakor to delate dandanes Vi, kadar govorite o tukajšnjem delavstvu.

Ako ste res nacionalni idealisti, potem bi bil čas, da bi se brigali za delo in početje »rodoljubov«. Tu boste imeli dovolj dela, preden boste očistili hlev.

Za marksistično delavstvo je vprašanje obstoja Jugoslavije danes izvršeno dejstvo, zato prepušča kričanje o jugoslovanstvu in rodoljubju drugim. To je delavstvo dokazalo najbolje s tem, da si je svoje odnose do srbskega in hrvaškega delavstva že davno medsebojno uredilo, medtem ko vlada med meščanstvom topogledno vedno večji kaos. Zato gospodje, pridigujte svoje nazore o narodnosti in jugoslovanstvu tam, kjer se dela na račun nacionalizma in jugoslovanstva samo »kšeft«, delavstvo pa pustite v miru.

Kakšna logika je to?

Že često smo v našem listu opozorili, da izhaja poleg »Volksstimme« v Mariboru tudi v gotici tiskana »Mariborer Zeitung«, ki se je v zadnjem času silno ogrevala za hitlerjanstvo. Mariborska tiskarna, ki izdaja »Mariborer Zeitung«, je last industrijalca in veleposestnika g. Pogačnika v Rušah, ki je član Sokola. Da je »Mariborer Zeitung« dobičkonosno podjetje, ni treba posebej povdarjati. Toda, akoravno se »Večernik« tiska v isti tiskarni in menda na istem rotacijskem stroju kot »Mariborer Zeitung«, noče ali pa ne sme nič povedati o tej svoji germanski posestrini.

Gospodje okrog »Večernika«, povejte nam vendar, kje je tu logika: napadati delavstvo, obenem pa molčati h grehu v lastnih vrstah.

In še nekaj! Zvedeli ste baje od nekega socialističnega prvaka, da uhajajo marksistični delavci v Hitlerjev tabor! Objavite vendar ime onega socialističnega prvaka, ki Vam je to natvezil! Vse drugo je prazno namigavanje!

Ljubljana.

Ljubljanski tramvaj bodo pričeli v kratkem zopet graditi, toda le v mestu. Nameravani progi na Posavje in na pokopališče pa imata razne ovire: denar in železniška uprava. Železnici namreč ne bi bilo všeč, če bi progoviral se tramvajski promet.

Maribor.

Prihodnje predavanje »Svobode« se bo vršilo v sredo, dne 19. t. m., ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul., 9/II. Predaval bo g. Osterc »O moderni vzgoji otrok!«. Delavski starši udeležite se tega predavanja polnoštevilno.

»Zadovoljni naj bodo, da dobijo skorjo kruha«. Pred dnevi se je vršil v neki gostilni v II. okraju sestanek neke organizacije, na katerem so tudi uradniki pohlevno izrazili željo po izboljšanju gmotnega položaja. Ta predznoter uradnikov pa je silno razburila nekega odličnega mariborskega gospoda, ki zavzema v javnem življenju prav tako odlična mesta. Baje je kar poskočil ter uradnikom, ki so si to predznoter dovolili, povedal v brk nekako tako-le: »Kaj vendar hočejo ti uradniki, ki niso nikoli zadovoljni. Saj se jim vendar dobro godi! Zadovoljni naj bodo, da dobivajo skorjo kruha.« — Ta očitek dobro situiranega gospoda je seveda razburil navzoče uradnike. In ko je prizadeti opazil, da ga je silno polomil, jo je

Brez teh dveh ni pranja!

Namakanje s Henko in izkuhanje s pralnim sredstvom Persil..... to je edina prava pomoč uspešnemu pranju. Vi dobite perilo belo kot sneg, razen tega prištedite na delu, času in denarju. Pazite vedno na navodilo o uporabi, ki je na zavitkih.

Persil za vsako perilo

kar odkuril iz zborovanja. Baje so ostali odborniki morali porabiti ves vpliv, da se zborovanje ni razšlo in morda tudi društvo. Toda gospodje dobro poznajo naše uradnike, ki se semtertja sicer razburijo, potem pa kaj kmalu vse pozabijo.

Pred bogom so vsi ljudje enaki! Verni kristjani se vsaj enkrat na leto izpovejo svojih grehov in očistijo madežev. Tako so tud pred dnevi učenske neke srednje šole v frančiškanski cerkvi čakale na očiščenje. Ker pa je bilo treba dokaj časa čakati, predno so prišle vse ovčice na vrsto, je nekaj mladenk zasedlo prazne klopi. Baš takrat pa je prišel v cerkev tudi nek odličen prvak iz vrst katoliške akcije in ko je opazil, da je njegova klop zasedena, se je zadr nad učenkami: »Ven iz klopi, smrkleje!« Posledica je bila, da so prizadete mladenke po spovedi zopet grešile, ker so sprševale svoje mamicе, če je to sploh res, da so ljudje pred bogom vsi enaki.

Mariborska »Svoboda« v inozemstvu. Naši sportniki so igrali na oba praznika v St. Petru pri Celovcu dve prijateljski tekmi s tamkajšnjimi del. sportnim klubom. V nedeljo je podlegla »Svoboda« v razmerju 2:0, v ponedeljek je pa zmagala »Svoboda« z 3:1. Sodil je nek celovski sodnik, ki ni bil vedno objektivni. St. Peterčani so izvršno moštvo in se jih mirno lahko primerja z mariborskim »Železničarjem«. Imajo lepo nizko kombinacijo, najboljšega moža v napadu in v голу. Tudi vse ostalo moštvo je dobro, tako zlasti obramba. »Svobode« še nismo videli nikoli tako lepo igrati kakor na Veliko noč. Prvi dan bi morala v prvi vrsti zmagati »Svoboda, ker je bila ves drugi polčas v trajni premoči. Ponedeljska tekma je pa radi vetra silno trpela pa tudi za gole je šlo bolj nego za igro. Vkljub temu je bilo videti na obeh straneh nekaj lepih parad. »Svobodin« napad, ojačen s Tičarjem, je bil izvršten. St. Peterčani so naše fante lepo sprejeli in pogostili. Prijetno pozornost je izkazal tudi naš celovski konzulat, ki je poslal svojega zastopnika na igrišče, ki je stopil v stike s »Svobodaši«. Za Binkošti bo imelo naše občinstvo priliko videti te odlične nogometaše v Mariboru. jk.

Drzen vlom. Minulo nedeljo so izvršili neznan svedrovc drzen vlom v pisarno carinske posredovalnice Jaklič na Meljski cesti. Drzni vlomilci so pobrali vso gotovino in razne vrednostne predmete, tako da je podjetje oškodovano za okrog 100 tisoč dinarjev.

Prednaznanilo. O Binkoštih otvorili S. K. »Svoboda« svoje novo igrišče v Mariboru pri Magdalenskem vrtu. Otvoritev se bo vršila precej obsežno, ob sodelovanju godbe, pevcev, nogometašev in lahkoatletikov. Iz Celovca pridejo delavski nogometaši gostovat v nedeljo in ponedeljek. Vse skupaj bo

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

imelo izraz večje delavske prireditve, vsled česar prosimo organizacije izven Maribora, ki bi se zlasti rade udeležile, da prijavijo svoje udeležence čimprej. V tem slučaju bomo prosili za znižanje vožnje. Mariborska društva pa naj za praznike ne prirejajo nobenih večjih stvari. Odbor.

Zelo značilno. V nedeljo se je vršila na igrišču Hohe Warte na Dunaju nogometna tekma med reprezentanco Čehoslovaške in Avstrije, ki je izpadla 2 : 1 za Čeha. Tekmi je prisostvoval ves dunajski športni svet, nad 60.000 gledalcev, kakor tudi predstavniki oblasti z ministrskim predsednikom Dollfusom na čelu. Pri oficijelnem pozdravu gostov je godba najprej zaigrala čehoslovaško državno himno, ki so jo vsi navzoči stoje in mirno poslušali; ko pa so nato zaigrali še avstrijsko državno himno (bivša »Bog ohrani, bog obvari...«, ki so jo šele pred 2 letoma zopet uvedli), je vsa ogromna množica začela burno protestirati, žvižgati in kričati »Fej! Dolj s fašizmom! Dolj z diktaturo!« in še isti trenutek so začeli frčati po zraku kakor roji mušic, neštevilni rdeči letaki z revolucionarno vsebino. Na navzoče predstavnike vlade je to kajpada napravilo skrajno mučen vtis.

Prezident Roosevelt zahteva, da se rešijo tarifna vprašanja, s katerimi se omogoči čim intenzivnejša izmena blaga in obenem splošno znižanje carin, dalje povečanje kapitalnega in deviznega prometa in končno problematični dolgovi, kolikor spadajo v področje svetovne gospodarske konference. — To je: organizacija kapitalizma. S tem se obenem priznava, da je današnja kriza — kriza kapitalistov, ki niso znali gospodariti ter so s tem spravili človeštvo v socialno katastrofo.

Brezposelni in javna dela.

Danes, ko je toliko brezposelnega delavstva, za katerega je nujno potrebno preskrbeti sredstev za preživljanje, se vsepovsod sliši: Zaposliti jih je treba pri javnih delih, katera ima za izvršiti občina, banovina ali država. S temi javnimi deli se že dela taka reklama z gotove strani, kakor da bo s tem že v par mesecih rešeno vprašanje brezposelnih.

In kaj je na stvari resnice? Naša banska uprava gradi banovinsko cesto Litija—Radeče. To delo se je že lani pričelo in se letos nadaljuje. Že lani je bil spor med vodstvom gradbenih del in zastopniki brezposelnih, predvsem iz trboveljskih revirjev, kdo ima prednost v zaposlitvi in koliko se bo plačalo na uro.

Letos je pa kar naredbenim potom prišlo toliko in toliko brezposelnih se ima zaposliti na tej cesti. Plača je 2,50 do 3.— Din na uro. Prehranjevalni odbori v Zagorju in Trbovljah in še menda drugod so bili srečni, da se vsaj del teh brezposelnih spravi v delo. Ljudje so se zbrali in odšli na delo. Ali že pred odhodom so tisti, ki so svojo srečo tu že poskusili, rekli, čez par dni bodo že zopet vsi doma. In res, čez dva dni so bili vsaj zagorski brezposelni doma.

In kaj pravijo ti? 1. Ko so prišli na lice mesta, jim je bilo povedano, plača je na uro Din 2,25 do 2,75, le v izrednih slučajih 3 Din. 2. Baraka za prenočišča stoji na nekem močvirnem kraju in je popolnoma nezavarovana proti vetru. 3. Kuhinje ni nobene, kjer bi si mogli delavci hrano kuhati. 4. Od barake do delovnega kraja je 1 in pol ure neš za hoditi in se ta čas v delo ne šteje. 5. Delo je na tako močvirnem kraju, da se mora par dobrih čevljev v par mesecih uničiti in kje je sedaj še obleka? Ko so brezposelni ugovarjali proti tem razmeram in prosili, da bi se jih vsaj po 3 do 4 dinarje na uro plačalo, je izjavil zastopnik banovine:

Povemo samo to, da so se brezposelni pritožili na Delavsko zbornico in v pritožbi navedli, da so vedno na razpolago za delo, pa bilo kakršnokoli, samo treba jih je za tako delo tudi primerno plačati, zakaj tudi brezposelni so ljudje.

Teh in takih primerov bi bilo dobro, da bi se »narodni« spomnili ob svojem jubileju. To bi bilo potem res delo za narod!

Povratak k ročnemu delu?

(IGB.) Velike industrije so bile pionirji dela s stroji. Največ so te odgovorne za tehnološko nezaposlenost. Ali bodo v teh industrijah tudi naprej mislili na to, da se nihalo okrene nazaj?

To vprašanje si je stavil podpredsednik ene največjih ameriških avtomobilskih tovarn (General Motors), v katerem poudarja, da so razni veleindustrijalci, ki so še pred nekaj leti hoteli čim bolj znižati izdelovalne stroške s pomočjo izredno dragih strojev, načeli vprašanje iznova, če ne bi kazalo, povrniti se k ročnemu delu.

»Mi, pri General Motors,« pravi podpredsednik, »zaposlujemo že sedaj mnogo več ročnih delavcev, kakor smo jih zaposlovali pred enim ali dvema letoma. V nekaterih oddelkih smo uvedli do 20 odst. več ročnega dela. Ta razvoj je upravičen ne zaradi pridelovalnih stroškov za produkcijsko edinico, marveč zaradi tega, ker to blagodejno vpliva na splošni gospodarski položaj.« Dalje izjavlja pisec, »da bodo tudi druge industrije prisiljene, da prično gospodarske probleme opazovati s te strani ter pridejo do zaključka, da najpopolnejše gospodarstvo v individualnem podjetju morda končno le ni konec najvišje modrosti za vesoljno gospodarstvo!«

Torej se dani v »paradižu« individualizma?

Saniranje rudarskega zavarovanja.

(Iz Čehoslovaške.)

V proračunskem odboru je v svojem ekspoziciji izjavil finančni minister sledeče:

V zadevi saniranja rudarskega zavarovanja je dobil finančni minister pooblastilo, da prevzame s finančnim zakonom garancije do 150 milijonov Kč (to je okoli 260 milijonov dinarjev), dočim je znašala ta

garancija leta 1931 le 100 milijonov. To je potrebno, da se bodo mogle izplačevati rente, ker bi sicer zavarovanje propadlo in bi bilo to prava katastrofa za rudarske rentnike. — Stanje državnih garancij je znašalo leta 1932 107 milijonov. Finančni minister se resno trudi, da zavarovanje definitivno sanira. Saniranje bi se bilo ob normalnem času mnogo lažje izvedlo. Ob »normalnem času« so meščanski gospodarji države gledali samo na to, da je država dobila nekaj milijard davkov in podjetniki mastne in ogromne dobičke. Za saniranje rudarskega zavarovanja, ki so ga rudarske organizacije neprestano zahtevale, se gospoda ni nikdar zmenila.

Veselite v taboru kapitalizma — samoprevara.

Fašizem se je porodil iz potrebe kapitalistov in tistih veličin civilnih in vojaških, ki so svetovni vojni zaigrali svojo oblast. Fašizem ni ne socialističen ne naroden. Fašizem je slepo orodje kapitalistov, ki ga goje kapitalisti v ta namen, da bi utrdili in okrepili svojo pozicijo v političnem življenju in s tem svojo oblast nad narodi sveta, ki mro pod bremenom izkoriščanja in lastniškim monopolom nad produkcijskimi pomočki in produciranim blagom.

Zato kapitalisti tudi vzdržujejo fašistična gibanja in oskrbujejo njih oboroženo silo.

Kako silno všeč je kapitalizmu zmaga fašizma v Nemčiji pa prav jasno dokazujejo poročila meščansko-kapitalističnega časopisja. Vse to časopisje je naperilo uničevalno polemiko proti socializmu, na dolgo in široko poroča, da je socialistično gibanje zatrto in druge najneverjetnejše stvari, ki so naravnost nemogoče, neresnične, lažnjive z edini namenom, da bi oblatilo znanost socializma in pomen delavskega gibanja v razvoju človeške družbe.

Toda vsa ta kampanja proti delavskemu gibanju so le prazne fraze, ki ne morejo izpremeniti dejstev. Te fraze ne morejo utajiti nezaposlenosti, ne morejo utajiti grdega izkoriščanja in ne morejo utajiti, da je se-

danji gospodarski sistem zlo, ki se ali mora izpremeniti ali pa mora doživeti polom tak kot je.

Teh dejstev ne more nihče utajiti in dokler ta dejstva obstoje, je njih logična posledica socialistično delavsko gibanje, ki zahteva pravično socialno družbo.

Marsikateri trinog, imperator, je že skušal zatreti nove ideje, toda vedno se je izkazalo, da je postal žrtev te borbe sam. Še mnogo bolj pa velja to pravilo za socializem, ki je utemeljen v razvoju družbe.

Ni drugega izhoda. Fašistična protirevolucija sicer slavi svoje orgije in morda še ni konec njenega pohoda. Ali to nas ne sme strašiti. Razvojni zakon govori za nas in po vsaki nasilni reakciji je polet svobodnega razvoja večji. To velja tudi za socialiste in socialistično gibanje.

Razmer reakcija ne bo izpremenila in tudi novega duha ne bo zatrla. Ta bo vstal in zmagoslavno živel!

Zadružništvo.

Mednarod. zadružni kongres preložen. Kakor posnemamo po glasilu britanske zadružne zveze »Cooperative News«, je izvrševalni odbor mednarodne zadružne zveze v Londonu na svoji zadnji seji, ki se je vršila v Barceloni, sklenil odgoditi XIV. mednarodni zadružni kongres, ki bi se moral vršiti letos meseca avgusta v Londonu. Omenjeno glasilo k temu poročilu pripominja m. dr. to-le: Glavni povod za odgoditev so gospodarske težkoče. Cela vrsta evropskih držav je izdala težke določbe o prepovedi izvoza valut. Sredstva, ki so potrebna za primerno zadružno delegacijo za tak mednarodni kongres, daleč prekašajo za izvoz dovoljene vsote. Prav tako je v nekaterih državah položaj tak, da bi vodje gibanja svoje države brez škode za celotno gibanje ne mogli zapustiti. Če se kongres vrši že v Angliji, bo vsaka delegacija hotela preštudirati to klasično in matično deželo zadružništva, a danes bi to gospodarsko ne bilo mogoče. In če bi bile delegacije premajhne, bi pa bil namen kongresa iluzoričen. Zaradi tega je odgoditev kongresa na boljše čase bolj primerna.

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru
Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec,
delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna

v Mariboru, Grajski trg 7/1.

Sprejme vse zdrave člane od 1. do 80. leta za slučaj smrti.

Ljudska samopomoč šteje danes nad 38.000 članov in je izplačala že nad 8 milijonov Din na podporah. —

Zahtevajte brezobvezno in zastoj pristopno izjavo.

Ustanovljena leta 1927.

Solventni poverjeniki se sprejmejo za vsak kraj Dravske banovine.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg števil. 6.

Vloge obrestujemo po 5 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.

